

הצעה לסקירה

תקינות פוליטית היא תנועה חברתית הדורשת מאנשים להימנע מאמירת מילים פוגעניות, ובמקומן היא מציעה להשתמש במילים מעודנות או ניטרליות, שאין להן משמעות שלילית (טריגר, 2007; מרגלית, 2020). מטרתה של התקינות הפוליטית היא למנוע תחושת עלבון, אפליה או הרגשת נחיתות שנובעות מגילנות, מיננות, גזענות או הומופוביה (מרגלית, 2020).

אף על פי שהכוונות של תנועת התקינות הפוליטית הן טובות, יש המתנגדים לה מסיבות שונות. ראשית, מעולם לא אוששה ההנחה שאם מתבטאים במילים חלופיות, משתנות גם המחשבות השליליות. נהפוך הוא – היא מחייבת את הדוברים להיות צבועים, מאחר שהיא כופה עליהם לומר דברים שהם אינם מאמינים בהם. זאת ועוד, התקינות הפוליטית מונעת מאנשים להתבטא בחופשיות, ועל כן היא מהווה פגיעה בחופש הביטוי (טריגר, 2007; מרגלית, 2020). בקרב הדוברים בארץ יש גם הקובלים כי כללי התקינות הפוליטית נוגדים את הישירות והדוגריות המאפיינים מאוד את הדיבור הישראלי (טריגר, 2007).

נוסף על כך כאשר אנשים חוששים לומר את אשר בליבם, תחושות ועמדות שליליות עלולות לבוא לידי ביטוי בדרכים אחרות והרסניות יותר. מכאן עולה אפוא שהתקינות הפוליטית לא רק מתעלמת מן הבעיות החברתיות עצמן – כמו הגזענות – ולא מציעה להן פתרונות, היא אף עלולה להקצין אותן (מרגלית, 2020).

ביבליוגרפיה:

- טריגר, צ' ורוזנבלום, ע' (2007). פוליטיקלי קורקט. בתוך: מטלון ר' (עורכת), **ללא מילים – התרבות הישראלית בראי השפה** (עמ' 330–332) דביר.
- מרגלית, ל' (2020). אנשי הפוליטיקלי קורקט הם הגזענים ביותר. **TheMarker**.

תבחינים	פירוט	נקודות
א. ארגון המידע – הבניה מחדש – 100% 11 נקודות	1. טקסט עצמאי ומודעות לנמען: • התרשמות כללית בנוגע לתוצר – 10% • פתיחה המכניסה לנושא – 10% – ייתכן הסבר של התקינות הפוליטית בפתיחה. • התמקדות בנושא ולא במאמרים או בכותבים – 10%	3.3
	2. עיבוד המידע: • נדרש מיזוג מיטבי בשני רעיונות המשותפים לשני המאמרים: <u>בהסבר מהי תקינות ובאחד מנימוקי המתנגדים</u> לפחות. – $30\% = 15\% \times 2$ • העתקה מושכלת ו/או פרפרזה (ולא "העתק הדבק") – 10%	4.4
	3. לכידות וקישוריות: • לכידות: "זרימה" טובה לרבות המעבר בין הרכיבים השונים ובתוכם (במעבר בין ההסבר לנימוקים ובין נימוק לנימוק) – 20% – סדר הרכיבים מחייב הסבר ואחריו נימוק המתנגדים (נבחנים שלא שמרו על הסדר ייקנסו ב-10%). – על שימוש יתר באזכור מקורות מידע או כותבים הפוגע בקריאות ובלכידות יופחתו אחוזים. • קישוריות: שימוש בקשרים ובמאזכרים מתאימים – 10%	3.3
	סה"כ לסעיף א –	11

נקודות	פירוט	תבחינים
	4. תוכן הסקירה – במטלה זו נדרשים שני חלקים: א. מהי תקינות פוליטית ב. נימוקי המתנגדים לתקינות הפוליטית הערה: המידע בסקירה חייב להיות מדויק.	ב. תוכן המידע – תמציתיות, דיוק ועודפות – 100% – 9 נק'
2.7	א. מהי תקינות פוליטית חלק זה יכלול את הנקודות האלה: • תקינות פוליטית היא גישה / תנועה חברתית. (טריגר פסקה א) – 10% • החלפת מילים פוגעניות או לא נעימות במילים ניטרליות או מעודנות, שאין להן משמעות שלילית. (מרגלית פסקה ב) / הדורשת מאנשים להימנע מאמירת ביטויים פוגעניים. (טריגר פסקה א) – 10% • מטרתה של התקינות הפוליטית היא למנוע תחושת עלבון או הרגשת נחיתות בקרב אנשים המשתייכים לקבוצות מסוימות בחברה. (מרגלית פסקה ב) / התבטאות בדרך זו משקפת התנגדות לאפליה, כמו גילנות, מיננות, גזענות, הומופוביה. (מרגלית פסקה ב) / מטרתה לתקן עוולות היסטוריות. (טריגר פסקה א) – 10%	
1.8*3	ב. נימוקי המתנגדים לתקינות הפוליטית בחלק זה יש להציג לפחות שלושה נימוקים: יש להציג לפחות נימוק אחד המשותף למרגלית ולטריגר (צביעות או פגיעה בחופש הביטוי): הערה: נימוק מיטבי שמזכה במלוא הנקודות חייב לכלול הרחבה. • "צביעות" מרגלית התקינות הפוליטית נהפכה למעין "משטרה" של דעות שכל עיסוקה הוא להשליט כללים, המונעים מאיתנו להתבטא בחופשיות. (פסקה ג) / מחנכים אותנו להשתמש ב"לשון נקייה" כדי להסתיר את דעותינו האמיתיות. (פסקה ג) / משטור המחשבות לא הופך אותנו לטובים יותר. (פסקה ח) / בעידן התקינות הפוליטית מכתבים לנו מה נכון לחשוב ומה אנחנו אמורים להרגיש. ולכן אנחנו עלולים לנהוג בצביעות. / נוצר פער בין מה שאנו חושבים ובין האופן שבו אנו מתנהגים. (פסקה ז) • טריגר המתנגדים טוענים שהתקינות הפוליטית היא בעצם צביעות כפויה. / היא כופה על אנשים לומר דברים שהם אינם מאמינים בהם. (פסקה ד) • פגיעה בחופש בביטוי מרגלית התקינות הפוליטית נהפכה למעין "משטרה" של דעות שכל עיסוקה הוא להשליט כללים, המונעים מאיתנו להתבטא בחופשיות. / מחנכים אותנו להשתמש ב"לשון נקייה" כדי להסתיר את דעותינו האמיתיות. (פסקה ג) • טריגר הטיעון של המתנגדים הוא שהתקינות הפוליטית פוגעת בחופש הביטוי. (פסקה ג) / הטיעון של המתנגדים הוא שהתקינות הפוליטית נוגדת את אחת התכונות ה"צבריות" המוערכות ביותר על ישראלים, הישירות – הדוגריות, החוצפה הישראלית המפורסמת. (פסקה ה) / משתיקה את הדוברים. / פוגעת בחופש הביטוי שלהם. (פסקה ו)	

תבחינים	פירוט	נקודות
	התקינות הפוליטית אינה פותרת בעיות או משנה מחשבות. מרגלית התקינות הפוליטית מעולם לא שיפרה את הסבלנות ואת ההקשבה ואף זנחה ניסיונות אחרים לקיים חברה מתוקנת. (פסקה ג) / התקינות אינה פותרת בעיות אלא מתעלמת מהן. (פסקה ג) / אנחנו מניחים כי אם נתבטא במילים חלופיות, ישתנו גם המחשבות השליליות שלנו – הנחה זאת מעולם לא אוששה. (פסקה ב) התקינות הפוליטית מקצינה רגשות שליליים וגזענות. מרגלית תקינות פוליטית עלולה להקצין גזענות. / אנשים למדו לבטא גזענות שעומדת בכללי התקינות הפוליטית. / הם מקפידים מאוד להשתמש בביטויים שנחשבים תקינים פוליטית, אך מתחת לפני השטח הגזענות עדיין קיימת. היא אפילו נהיית מסוכנת בהרבה (ההסבר: כאשר אנשים חוששים לומר את אשר בליבם, תחושות ועמדות שליליות עלולות לבוא לידי ביטוי בדרכים אחרות, הרסניות יותר). (פסקה ד) התקינות הפוליטית פוגעת בשפה. טריגר המתנגדים טוענים שהתקינות הפוליטית מסרבלת את השפה. / התקינות הפוליטית מביאה לתוצאות מגוחכות בשפה. (פסקה ד) הערה: יש לקבל נקודה זו, רק אם היא עצמה מוצגת, והמשפטים בה אינם משולבים באחד הרעיונות האחרים. הערה: טריגר אינו מתנגד לתקינות הפוליטית – הוא תומך בה. כל הטענות נגד התקינות הפוליטית במאמרו מובאות בשם המתנגדים כדי להפריך אותן. על כן נבחנים שייחסו את הטענות לטריגר עצמו (לדוגמה: טריגר טוען ש... / טריגר ומרגלית סבורים ש.... / על פי טריגר ומרגלית...), ייקנסו ב-5% בתוכן של כל נימוק שהוצג כטענה של טריגר וכן בסעיף הייחוס (אין הדבר דומה למי שיאזכר את טריגר כמקור בסוגריים. במקרה זה הנבחנים לא ייקנסו).	
	5. רלוונטיות	0.9
	- כל המידע הכתוב רלוונטי לדרישות המטלה. - יופחתו אחוזים על מידע עודף שאינו רלוונטי, כגון תיאור הניסוי. - הימנעות מחזרות מיותרות. - נדרשת שמירה על פרופורציות.	
	סה"כ לסעיף ב –	9
ג. אזכור המקורות ודרכי המסירה 100% – 3 נקודות	6. המידע בסקירה מיוחס לכותבים המתאימים בהלימה לתוכן הרלוונטי – 20% (נבחנים שייחסו רעיונות מאחדים לכותב אחד בלבד – ייקנסו ב-10% בסעיף זה). הערה: נבחנים שכתבו טקסט / מאמר 2 או 3 כותב 2 או 3 – יופחתו להם 10%. על ייחוס כל הטענת נגד התקינות הפוליטית לטריגר – לקנוס עד 10%. אין הדבר דומה למי שיאזכר את טריגר כמקור בסוגריים. במקרה זה הנבחנים לא ייקנסו. - אזכור מקורות המידע בגוף הסקירה הוא על פי נורמות כתיבה אקדמיות (שימוש בשמות משפחה ושנת ההוצאה) – 20%.	1.2
	7. כתיבת מקורות המידע בסוף הסקירה היא על פי נורמות כתיבה אקדמיות: סדר א"ב ועקביות ברישום פרטי הביבליוגרפיה. – 15% יופחתו על סדר לקוי. – 20% יופחתו לנבחנים שכתבו "מעובד".	0.9

0.9	8. שימוש בדרכי מסירה מקובלות. (אם נעשה שימוש בפועלי הבעה או אמירה יש לשים לב לדיוק מבחינת המשמעות.)	
3	סה"כ לסעיף ג –	

0.8 או 1.2 או 1.6 או 2	ד. לשון, מבע ותקינות – 100% – 2 נקודות סעיף זה ייבדק לפי ארבע רמות: <u>הערה:</u> נבחנים שטעו עד שלוש פעמים בסקירה כולה – יקבלו 100% רמה גבוהה – 100%, רמה בינונית-גבוהה – 80%, רמה נמוכה – 60%, רמה נמוכה מאוד – 40% <u>הערה:</u> נבחנים שהעתיקו במדויק מן המאמר ללא עיבוד כלל יקבלו – 40% (לא ניתן להערכה). • ניסוח: הניסוח בהיר, ענייני והולם את אופי הכתיבה. • תקינות תחבירית: – המשפטים שלמים, בנויים כהלכה ואינם ארוכים מדי. – הכותבים הקפידו על התאמים (במין, במספר וביידוע). – הכותבים השתמשו בה"א הזיקה באופן תקין. • פיסוק: שימוש נכון והולם בסימני פיסוק. • מורפולוגיה וכתיב: לדוגמה, שימוש תקין בצורות הנטייה, באותיות אית"ן ועוד.	
2	סה"כ לסעיף ד –	